

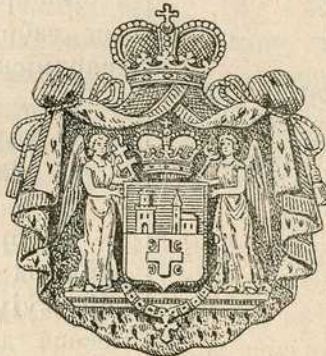

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

СРПСКИ СИОН

Год. VII.

Број 49.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протојереј Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 30. новембра 1897.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Високопреосвештени господин епископ Горњо-Карловачки Михаило Грујић благоизволео је, по надлежном каноничком овлаштењу, дана 25. новембра о. г. произвести професора Богословије Ђакона Гаврила Ананијева за протођакона, а професора Богословије Милутина Јакшића рукоположити за ђакона.

Високопреосвештени господин епископ Вршачки Гаврил Змејановић благоизволео је, по надлежном каноничком овлаштењу, дана 26. новембра о. г. рукоположити професора Богословије Ђакона Милутина Јакшића за презвитера, а слушаоце IV. године Богословије произвести за чтеце.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

**Организациони штатут
православне романске цркве у Угарској
и Ердељу.**

(Наставак).

Г.

У опште.

§. 138.

Сваки конзисторијални савет под горе-

установљеним председништвом, уз суделовање од бар четири приседничка члана, већином гласова решава у предметима, који му у делокруг спадају. Ако су гласови на једнако подељени, одлучује глас председников.

§. 139.

Одлуке разних савета одмах се извршују, изузев оне, против којих се може призив чинити, и које се у случају призива имају на коначно решење митрополијској конзисторији поднети.

§. 140.

Пленарна седница епархијске конзисторије састоји се из свих приседника разних савета, у колико ови због одсутности или због другог којег узрока нису препречени суделовати.

У пленарној седници бирају се они званичници, којих избор конзисторији припада. У истој седници чине се потребна наређења у погледу избора за епархијски синод и народно-црквени сабор, и расправљају се спорови, који би из овог посла настали, у колико не спадају у делокруг дотичних заступничких тела.

§. 141.

Верске и чисто духовне ствари решава епископ односно архиепископ коначно.

Д.

Особено.

§ 142.

Великоварадинска конзисторија остаје и у будуће у делатности, и у свему се има равнати по одредбама овог организационог штатута.

Глава У.

Митрополија.

§ 143.

Митрополија је канонски скопчана заједница више епархија ради одржања јединства у црквеним установама и заједничким интересима; а са митрополитом на челу сачињава митрополијску црквену област.

§ 144.

Митрополијски послови врше се путем:

- 1) народно-црквеног сабора (митрополијски синод);
- 2) митрополијске конзисторије;
- 3) архијерејског синода.

Чланак I.

Народно-црквени сабор.

§. 145.

Народно-црквени сабор је заступство целе митрополијске црквене области угарских и ердељских православних Романа.

§. 146.

Народно-црквени сабор састоји се из 30 црквених и 60 световних заступника; следователно, свака епархија шаље у народни сабор 10 црквених и 20 световних посланика. Од световних посланика епархије карансебешке спадају десеторица на војничку границу.

§. 147.

Председник сабора је митрополит; у случају препрека његова председавања најстарији епископ по службовању.

§ 148.

Свака епархија дели се на 20 изборних срезова, и сваки изборни срез бира по једног световног, а свештенство једног,

из два среза спојеног изборног тела, црквеног посланика и то на начин, који је за избор посланика епархијског синода прописан (§ 91.).

Заокружење изборних срезова, до даљег саборског расположења, поверава се епархијским конзисторијама.

§ 149.

О ваљаности избора, у случају приговора, одлучује сабор.

§ 150.

Саборски посланици бирају се на период од три године, а по истеку овога објављују се нови избори најдаље за три месеца дана.

Ако за време једног изборног периода који посланик умре, или је дао оставку, или је изгубио право на пасиван избор, објављује се нов избор на остало време саборског периода.

§ 151.

Сабор сазива у смислу зак. чл. 9. од 1868. године, уз претходну пријаву Његову Величанству учињену, митрополит, а у случају упућености митрополијска конзисторија. Сазив се обавља од чести путем упућених окружница на епархијске конзисторије, од чести пак путем оних новина, у којима се митрополијски званични послови редовно објављују.

§ 152.

Сабор се сазива редовно једанпут сваке године, наиме оног 1. (13.) дана месеца октобра, који у прву годину после избора пада; у случају потребе и више пута.

§ 153.

Пословни ред установљује сабор.

§ 154.

У делокруг сабора спада:

- 1., стара се за одржање вероисповедне слободе и православне романске црквене аутономије;
- 2., уређује и врши све црквене, школске и закладне послове за целу митрополију;
- 3., бира митрополита и приседнике митрополијске конзисторије.

Додатак.

Избор митрополита.

§ 155.

Ради избора архијенископа-митрополи-

та саставља се сабор из 120 посланика тако, да архидијецеза учествује са половином од гореозначеног броја, а остале епархије заједно са другом половином, следователно према садашњем броју епархија, архидијецеза шаље 60, — а епархија арадска и карансебешка шаљу свака по 30 посланика, који се по § 148. бирају. По себи се разуме, да у овом случају архидијецеза у сваком својем изборном срезу бира по два посланика, и ако мандат за претходни сабор изабраних посланика још није престао, онда се нови избори обављају само ради допуне још недосталог броја.

У тако, ради избора митрополита, састављеном сабору епархијски епископи ако нису посланици, немају гласа при избору митрополита.

§ 156.

Сабор за избор митрополита сазива митрополијска конзисторија по смрти митрополита најдаље за три месеца дана по истим оним правилима, која су за редован сабор у § 151. установљена.

§ 157.

При избору митрополита држи се овај ред:

1. У вече избора у три сата по подне састају се чланови синода у саборној цркви и од митрополијске конзисторије изасланог повереника позивају путем изасланства на претходни састанак.

Овај, дошав, прочита списе, који се однове на преминулост митрополита и на избор новог митрополита, с тим позивом, да следећег дана, у 9 сати, сваки члан донесе собом листић, на којем ће се садржати име онога, којег желе изабрати за митрополита.

Овом припремном чину следује бденије по духовском тишкону;

2. Следећег дана у 9 сати поново се састају чланови у цркви, и позивају митрополијског повереника, који, по призивању Светог Духа, заузме преседничко место и отвори седницу са сходним говором, на који говор један, на ту цел означени саборски члан, одговара.

3. Затим повереник позове најмлађе чланове, да се привремено приме бележничког

часништва, а затим следује оверовљење чланова и избор бележника као и три члана за пребројавање гласова у смислу саборског пословника.

4. Ако се покаже, да из архидијецезе с једне стране, или из осталих епархија с друге стране, више од половине бирача има, онда се из претежне стране коцком искључује толико чланова, колико је потребно за одржање паритета између двеју странака.

5. На крају председничког стола стоји један суд, на који она три члана за ревизију гласова пазе тако, да се сваки бирач лако и у реду може приближити, бирачи пак све дотле, док се не прозову, дужни су на својим местима мирно седити, да се не би ред пореметио.

6. По обављеним припремама, прозива велики бележник по списку саборске чланове, да увијене гласанице по реду и све до краја непрекидно стављају у суд.

7. Пошто су листићи предани, повереник изброји из суда изваћене листиће и ставља их у други сличан суд.

Ако број листића не одговара броју бирача, онда се исти спале и униште, и саборски чланови позивају, да друге листиће приправе и по одређеном реду у суд ставе.

8. Ако се број листића са бројем бирача слаже, онда повереник појединце вади их из суда, отвори их, гласно прочита уписано име, и предаје листић пребројачима гласова, да га у списак гласатеља, који се у три примерка води, уврсте, листићи се пак једно на друго на стол стављају.

9. Увршћење гласова у списак прегледа се, резултат се објави, и листићи се одмах сагору у цркви.

10. Ако при првом избору није ни један кандидат добио апсолутну већину гласова, онда повереник обавља ужи избор између оне двојице, који су највише гласова добили, а ако је између бираних други и трећи добио једнако гласова, онда се ужи избор обавља између она три кандидата, који су највише гласова добили.

Ужи избор обавља се на исти начин, као и први избор.

11. Ако су сви гласови на два једнака дела подељени, онда по претходном саве-

WWW.UNIHR.RS
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

товању саборских посланика обавља се нов избор следећег дана. Ако би се гласови и онда на две једнаке части поделили, онда се трећи избор обавља трећег дана, пак ако ни овом приликом не би било резултата, онда решава коцка између оне двојице, између којих су сви гласови на једнако подељени били.

12. На кога по горенаведеном начину падне апсолутна већина гласова, тога повереник проглашује изабраним архијепископом и митрополитом.

13. Сабор подноси Његову Величанству председником и великим бележником потписани акт о избору, ради најмилостивије потврде изабраног архијепископа-митрополита.

14. Сабор оставши сакупљен чека, док не стигне превишња одлука о потврди.

15. Кад ова стигне, нови митрополит, ако је епископ, увађа се од сабора у митрополитску столицу; ако је пак митрополит између обичних свештеника изабран, онда се изабрани подвргава каноничном испитивању архијерејског синода, пак ако је за достојног пронађен, посвећује се, и од митрополијске конзисторије уводи се у митрополитску столицу.

16. Нови митрополит по приспелости превишње потврде полаже заклетву верности пред Његовим Величанством.

(Свршиће се.)

Доказ Божјег бића кретањем свијета.

Од М. Мишела.

С француског превео Јован Узелац свештеник.

(Наставак.)*

IV.

У опће, кад човјек не би знао, да су двије хипотезе њима неопходно пужне, и да је њима свако средство добро дошло, морао би се чудити, што атеисте вјерују у могућност вјечитог кретања, а уз исто вријеме са одушевљењем прихваћају теорије најслободнијег еволуционизма. Заиста, свака еволуција, сваки развитак претпоставља неку реалну полазну тачку, која може бити веома далеко, далеко; али та тачка не може се смјестити и релеговати у не-

измијерну бесконачну прошлост без икаква почетка, а то се је атеистама већ више пута пребацило.

Да можемо растумачити садање стање свијета, морамо свакако претпоставити, да је за његов развитак требало времена, много времена. Наши учењаци, кад срачунавају трајање епохе геолошке, и предњом развитака планетарног, не оскудијевају на времену. Они узимају године и вијекове пуним шакама, и рачунају на милионе, и то им је весеље. Најумјеренији не задовољују се ни са 25 милиона година, да прорачунају вријеме и размак између текућег стања земље и епохе садашње. Други хоће 75 милиона, неки опет 100 милиона година; и ни мало не попуштају од свог рачуна. Нек' им је на вољу. Ми се не ћемо њиховим рачунима ни мало противити, шта више, можемо им казати: Узмите господо још више вијекова, бар то не кошта ништа.

Нек узму, од воље им је, још сто милиона година, ако им је потребно; и нек додаду још толико милиона година, за размак, који је протекао између гасовитог и текућег стања земље. Ми не ћемо то ни тврдити ни порицати; него ћемо се само с једним питањем задовољити. Ал ипак не ћемо признати, да се иде до бесконачности у прошлости.

Прелијетајућ, дакле, у мислима те милионе година, који застрашују и саму фантазију, долазим до епохе у којој је гасовито стање још трајало, и у којој је оно, што је имало постати наном земљом, било расплињено у неизмијерној свемирској маглици, од које је постао сунчани систем. Физичари нам описују те маглице, као гомилу неизмијерно растањене материје, у којој се елементи налазе у двоструком кретању: једно је кретање привлачивости, које опредјељује све појаве свијетла и тоpline, које отуд настају; а друго је кретање од импулса, који је претходио централизују свију маглица у једну хомогену масу. Морало је, дакле, бити већ кретање у свијету. Откуда то кретање? Питам ли то физичке знаности, не ћу добити одговора. И сама механика ћути. Дошав више или мање извреним индукцијама до маглице, она се уставља и не тражи ништа

* Иза 44. бр. „Срп. Сиона“ о. г.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

даље. Сва њезина амбиција била би, да доведе садашње стање свијета из почетног стања маглице и њезиних сила, рачунајућ то по законима комуникације кретања. То је иначе неки идеал савршености, од ког је знаност изванредно далеко, и за којим она тежи без наде, да ће га икад постићи. Али филозофска мисао иде даље и тежи много више. Залуду хоће присташе позитивизма, да се ту уставе; залуд им се причинља, да та мисао поставља неразрјешива питања, она ипак силно пита двије ствари: 1. Одкуд долазе маглице и њихово кретање? 2. Ма какав био њихов постанак, да ли је кретање, које покреће атоме маглице, увијек постојало? Атеисте мисле, да је тако. Али ако је то кретање увијек постојало, зашто данашњи развитак није постао прије? Ех шта! Кроз бесконачно вријеме, било је то тобожње кретање стерилно у каосу; свијет је тако рекућ тапкао на мјесту за цијеле вјечности; и ето на једном, без икаква познатог или непознатог узрока, маглица се почиње правилно окретати око своје оси, и еволуција почиње, да се не прекида више и без да скрене са пута свога, приводити козмос до тачке савршенства, на којој га сад видимо! Може ли се таква хипотеза заиста дозволити? Није ли то прије, до апсурдности невјероватни роман? Зашто тај развитак није настао прије? Зашто се није већ свршио, кад је почео (по мишљењу атеиста) пре 200 милиона година? Је л' то вријеме било прекратко свијету? Та он је имао на расположењу вјечност, т. ј. бесконачно вријеме. Дал' му је недостајала воља? ал су силе, које га крећу случајне и раде нужно на исти начин, у истим околностима. Дакле, ако се свијет креће вјечито, то би се од оног часа, од ког почиње његов развитак, морао исти сасвим довршити. Хоће ли они још даље? Хоће ли узети још сто милиона година на бесконачно трајање, које један свијет оставља за собом. Ту нам не ће умаћи. Ми ћемо их увијек пратити и увијек ћемо их питати: Зашто не раније? Не само, да то питање не ће никад ријешити, него ћемо доказати, да је свако ријешење не могуће, и да је хипотеза еволуционистичких атеиста апсурдна.

Закључимо дакле слободно, да са вјечитим кретањем не има за свијет могућег развитка, и да се двије хипотезе не могу сјединити, а да се Бог може лако напустити; и да се неопходно мора бирати између те двије хипотезе. Но атеисте су присиљени прихватити еволуционизам. Иначе сав свијет данас држи, да се је васиона формирала мало по мало, под утицајем извјесних сила, прогресом лаганим ал трајним, каквог ствара истинита еволуција, и који ништа несагласна не има са интервенцијом Бога створитеља и провидности. То је најбољи закључак космографије, геологије и палеонтологије. Дакле у име тих знаности, као и у име термодинамике треба одбацити, као немогуће вјечно кретање свијета

V.

Ставимо сад ту хипотезу пред математичаре, и пренесимо питање на терен апсолутног. Ми ћемо, ако је наша аргументација дозвољена, доказати, да је постулат атеистички не само лажан, већ очигледно апсурдан.

Заиста, ако се материја креће од вјечности, то сума тих прошлих кретања, или (што на исто излази) сума часака њиховог сукцесивног трајања сачињава неки одређени и заиста бесконачни број; али хипотеза броја одређеног и уједно бесконачног јест апсурдна; дакле, не би се могло допустити, а да се не ради против разума, да је кретање материје вјечито; већ се напротив мора устврдити, да има први моменат, кад се је почела кретати!

1. Ми знамо, да се је више чланова друштва св. Томе Аквинског (V. Annales de philosophie chretienne 1889). препирало о ваљаности овог доказивања бића Божјег из немогућности бесконачног броја; ал ми га ипак узимљемо, јер у приговорима против њега нијесмо ништа нашли, што би уздрмало наше освједочење. У опће, сав свијет је признао немогућност неког броја истинитог и бесконачног. Само у хипотези свијета вјечног каже се, да сукцесивни моменти његовог тоталног трајања, не би дали неки број. А зашто не? Зар прошло трајање свијета не сачињава неки тоталитет? Зар се тај тоталитет не састоји од скупа сукцесивних момената? Ако ти сукце-

сивни моменти сачињавају тај тоталитет, то будућ су сви стварни и опредијељени, они су разумљиви и у опредијељеном квантитету, тако, да свака интелигенција, која би подједно познавала тоталитет и сукцесивне моменте, из којих се исти састоји, видела би неопходно, колико дијелова има у свему; једном ријечи приказао би се тоталитет као број. Број је заиста, како каже св. Тома: „множина измјерена јединицом“. Дакле има нека интелигенција, која подједно познаје тотално трајање свијета, све сукцесивне моменте, који га сачињавају и одношај, по ком су ти моменти надовезујућ се један за другим формирали тоталитет; једном ријечи нека интелигенција, за коју би већ минуло трајање свијета, био неки бесконачни број: а то је интелигенција Божја. Каже се, да за интелигенцију божју, релација између тоталитета и његових дијелова, не би била релација броја него нека друга релација о којој ми не имамо ни појма. У оваком случају, зар Бог не би видио колико се пута ти моменти, који су њему сасвим познати, садржавају у том тоталитету, кога сачињавају. Ако да, онда је њему тоталитет познат као број. А како би рекли не.

Промотримо тај силогизам. Горња, ставка је јасна. Збројте у мислима, часове вјечног трајања, то јест бесконачног; ви ћете имати број бесконачан, и тај бесконачни број је сасвим опредијељен, јер се говори о неком прошлом трајању, чији су се моменте реализовали и које опредјељује свој задњи час. Нек ми се не пребаци трајање без свршетка, чију нам перспективу отвара бесмртност душе. Заиста, пошто она не ће никад свршити, не ће она никад дати неки бесконачни број година. Тај број постао би бесконачан на свршетку вјечности, која према хипотези не ће никад свршити, јер онда не би ни била више вјечност.

Вјечност будућа „à parte post,“ како је називају схоластички филозофи, јест неко трајање коначно, које ће без престанка расти, ступајућ према неком реалном бесконачном трајању као према некој идеалној међи, према којој иде, а никад је не стиже. Али вјечност у прошлости, јест бесконачно реализовано, опредијељено трајање;

дакле оно ће се приказати неким стварно бесконачним бројем. А је ли такав број могућ? Очигледно не, и сваки разуман човјек одговориће негативно на то питање, ако се страсти не ушлету; јер онда се мора двоумити и сумњати.

Један од највећих, а можда и највећи математичар овога вијека, много се бавио с овим питањем, тако тешким ал и интересантним; и доказао је на више начина немогућност и апсурдност неког стварног бесконачног броја. Он полази у свима доказима од ове по себи очигледне идеје, да се не може замислити неки број већи од броја бесконачног. „Претпоставите вели он, Cauchy, природни низ растућих бројева до бесконачности. Збројте их сад у мисли и ви ћете имати суму бесконачно већу од тако званог бесконачног броја. Дакле онај није бесконачан; а хоће ли бити овај? Не. Заиста сад претпоставите да сте их, мјесто што сте их прибродили, помножили, дижућ на другу, трећу десету потенцију, ви ћете имати тобожњих бесконачних сума, све већих једних од других. Дакле ниједна није највећа па и она највећа, јер се још увијек може помножити.

Ето заиста основног разлога немогућности неког бесконачног броја: Неки, по хипотези бесконачан број, не може бити надмашен, ниједан реални број не може бити бесконачан, јер се може увијек помножити. Заиста, трајање свијета умножава се сваки дан са двадесет и четири сата. Ако је дакле било бесконачно јуче, ви ћете данас имати бесконачност умножену, повећану. Ал је немогуће, да нека бесконачност расте; дакле јучерашње минуло трајање свијета није било бесконачно. Да ли ће бити сутра? Не; јер ће се прексутра опет повећати.

Допустите господо, да се послужим језиком математичким, и да формулирам на неки разумљивији начин овај доказ. Под X разумијеваш минуло трајање свијета. За 100 година свијет ће трајати $X + 100$. Ако је X бесконачан, као што ниједан број не може надмашити бесконачног броја, ми ћемо за 100 година морати одмах поставити чудновату једнацбу: $X = X + 100$; то значи, да нека реална количина повећана са сто јединица није постала већа;

другим ријечима она се јест и није умножила. То је контрадикција и очито апсурдум. Кад се та једначба дозволи, мораће се сви цртежи аритметике и логике бацити на ватру, промијенити разум и ићи у луднице, тражити професоре за нове генерације.

Међутим ми тврдимо као математички доказану истину, немогућност истинито бесконачног броја и вјечитог кретања. Ми то одбацујемо у име знаности физичке, ми имамо сад право назвати то апсурдним у име знаности математичке. Дакле између сата еаданшег и првог часка, кад се је свијет почео кретати не има неког бесконачног броја вијекова, година, дана, па и самих секунда. Размак, који нас дијели од тог првог часка, јест заиста огроман; он може бити ужасан и за саму фантазију. Он може, јер надилази наше схватање, бити назват морално бесконачан, бесконачно релативан за нас, ал није реално, апсолутно бесконачан; једном ријечи, он је ограничен, а то нам је баш важно у овом питању. Дакле био је први моменат, кад се је свијет почео кретати. Ако има неоспориво знанствене истине то је та. Разним путевима, а свака са својим средствима, до тог нас је довела физика, термодинамика космографија геологија и права математика.

VI.

Пут је био можда веома дуг и тежак, али важност резултата учиниће нам пријатну ту дуљину и надокнадиће нам труд. Заиста ми смо стигли, гдје смо хтјели. Бог је ту близу нас, и да га сретемо, треба само један корак.

Пренесимо се мислима к' оном првом моменту, кад је прва маглица, која је имала постати *козмос*, инаугурирала покрет. Па нек је та маглица постојала већ прије, или нек је створена тај час (то ћемо кашње развидити), она прелази, тако рекућ из мира, да се почне кретати. Обратимо се сад атеистама и запитајмо их, како се је догодио тај прелаз из мира у покрет. Они морају да одговоре. Изабрати између три слиједеће хипотезе: ил се је маглица сама покренула; ил је импулс добила од другог покретача; ил је њезин покрет учин без узрока. Не има друге ни познате а ни могуће хипотезе.

Коју ће изабрати атеисте?

Хоће ли узети прву? Хоће ли рећи, да се је сама од себе почела кретати, осјећајућ се, да је дорасла за кретање. Они би то хтјели, неколико су пута то срамежљиво назначили. Тако читамо у писмима Молешота слиједеће:*

„Једна од најодличнијих својстава материје јест моћ, да се у повољним околностима сама покрене.“

Мора ли се то чудо резоновања узети озбиљно? Ја би по мом мишљењу волио видити тај чудновати напад, душевни дефект једног атеисте и његово излазно средство, који не може ни макак даље, а воли, да одговори погрдом него здравим разумом.

Ма како било, наш учени доктор није нам се сјетио казати, које су то „повољне околности“ у којима се је материја покренула сама од себе. Тај заборав вриједан је сажалења; јер ако је факт истинит, наши архитекти морали би водити рачуна о томе, да не поставе наше куће и цркве „у повољне околности,“ које би им допустиле, да се саме покрену, и да се снама или без нас сентиментално прошећу.

Господо, опростите ми ту шалу; ал то је скоро једини одговор на оно, што сте чули. Ми би свакако, прије озбиљне расправе, радо чули на која се аутентична факта ослоња Молешот, да је у такој контрадикцији са законом инерције, једним базисом модерне механике и физике. По том закону, могу тјелеса, посредством снаге чврстоће, приопћивати си ударцем покрет једна другима; ал ниједно ни друго није узрок спонтаног кретања. Кад би било другачије, питам вас, што би било од закључака знаности и закона, који их производе? Што би било од предвиђења, основаних на тим законима? Они би очигледно изгубили карактер практичне користи. Шта би било, на примјер од рачуна астрономских, када би небеска тјелеса, ослободив се закона инерције могле, не знам по ком капрису, саћи са њихове путање, па да лутају по простору. Консеквенције хипотезе Молешотове веома су јасне и не требамо више о њима говорити.

Атеисте се дакле и преко воље морају

* (Lettrec) Lettres sur la circulation de la vie.

WWW.UNILIB.RS
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

одрећи наде, да могу растумачити кретање свијета са иницијативом саме материје. Ал им онда остају само двије могуће хипотезе: Кретање (материје) универзе долази од импулса једног свемогућег покретача, или је то учин без узрока. То су двије алтернативе, међу којима мора разум бирати.

Његов избор брзо ће бити готов, ако није потамнио од страсти и мржње према Богу, коју страсти рађају. Разум, без самоубиства не би могао допуштити ни само једног јединог учива без узрока; другим ријечима, да ништа не може почети без узрока, на био то премјештај једног најнезнатнијег атома. А како се може то допустити, кад се говори о читавом свијету?

Дакле, господо, сваки разум, који не жели утонати у бездан лудости, мора се винути првом покретачу. Сваки разум, који не ће сам себе да поништи, мора признати неко Биће, које има неисказану моћ, која је кадра, да се вине неизмијерним простором, и да у неком неизмијерном времену покрене свијетове безбројне, који сачињавају Универзу. Једн м ријечи, Бог постоји и Његова је егзистентиција тако јасна, као и свијет, који се креће; као разум људски, који констатује то кретање и одредјељује законе, а да свему нађе узрок, извор, мора се уздићи Богу, првом покретачу.

Зрмња 1897.

О назаренима и њиховом учењу.

Паше Југ Станикић парох.

(Наставак.)

„Код назаренаца нема разлике међу празничним и обичним, непразничним данима. Нема у њих ни малих ни великих светаца, — они у целој години не светкују никакав дан, никакву успомену из Христовог живота, или Његове цркве. Једино се недељом уздржавају од каквога рада; а против нашега светковања појединих дана наводе: Мат. 3., 15.; Гал. 4., 9, 10.; Исаја 1., 14.; Амос 5., 21.; 8., 10.“ („Назаренство“ стр. 148.)

Нема сумње, да назарени тако верују и уче о празницима цркве Христове с тога, што се они држе, или бар хоће да се држе строго св. писма; па како у св. писму нема изричне заповеди: празнуј дан Христовог рођења, ва-

скресења, вазнесења и др., то они и неће да знају за те празнике.

Казујући и доказујући, да се у најранијим временима цркве Христове светковао дан Христовог васкресења, засведочавасмо то св. предањем: апостолским правилом и одредбом првог васионског сабора. Ако се икад и игде могломо ослонити и поуздати у св. предање: то у питању о празницима цркве Христове могломо и смедосмо пуну веру поклонити св. предању. А за што? За то, што се ту не говори ни о каквој потанкости или скривености; требало је просто рећи и навести, да ли Хришћани, осим недељних дана, још какове дане, а по примеру старозаветне цркве, држе и светкују; а то је сваки видети и знати могао. Но ево ћемо покушати, да на основу св. писма докажемо, да је у првом, апостолском веку у цркви Христовој било — празника.

Као што знамо назарени немају и не држе ни једног празника. Докажемо ли ми на основу св. писма, да је у првој цркви Христовој био ма само и један једини празник — показаћемо и доказаћемо, колико је истина, да се назарени држе св. писма, и колико права имају, кад празнике не светкују.

Једном дође св. апостол Павле у Ефес, ка Ефеским Хришћанима; „а кад га они молише, да остане код њих више времена, не хтједе, него се опрости с њима говорећи: ваља ми, макар како било, овај празник, што иде провести у Јерусалиму; него, ако Бог буде хтео, вратићу се опет к вама. (Дела, 18., 19—20). Какав је то празник, који је ваљало св. апостолу Павлу провести у Јерусалиму, дознаћемо из даљих глава „Дела апостолских“. Кад је дошао св. апостол Павле у Милит знајући за жељу Ефеских Хришћана, па да га не би задржали, намисли проћи мимо Ефес, да се не би задржао у Азији; јер хоћаше, ако буде могуће, да буде о *тројичину дне* у Јерусалиму“ (20., 15—16.) Дакле, празник, који је св. апостол Павле рад био провести у Јерусалиму, а због којег је обишао Ефес хитећи у Јерусалим, беше „тројичан дан.“

О том истом празнику спомиње и сам св. апостол Павле у првој посланици својој Коринћанима: „А у Ефесу ћу остати до тројичина дне; јар ми се отворише велика и богата врата, и противника има много.“ (16., 8. 9.)

Упозорив на тај празник назарене запи-

там их: за што је св. апостол Павле желио и хитао да тога празника буде у Јерусалиму? На што они одговорише, да је „тројичан дан“ био празник, и да је апостол хитао у Јерусалим због народа, који ће се о празнику томе слећи у Јерусалим, а коме ће он науку Христову казивати моћи. На питање: чији је то празник? — одговорише да не знаду, чији је. На питање: је ли било у Јевреја празника „тројичан дан“? — одговорише: није било.

О томе, чији је празник „тројичан дан“; и да ли нам само св. писмо казује то, — о томе више коју, ниже. А за сада, да видимо, стоји ли то, да је св. апостол Павле хитао у Јерусалим, што ће о празнику „тројична дне“ затећи многи народ, коме ће казивати реч Божју.

Назарени и сами признају и исповедају, да празник „тројична дне“ не беше јудејски празник; а баш да су они то рећи и тврдити хтели, св. писмо би их у лаж утерало, јер св. писмо врло јасно и изриком каже: „Три пута у години нека дође свако мушко пред Господа Бога твога; на празник пресних хлебова (или „пасха“), на празник недеља и на празник сеница.“ (V. Мој. 16., 16.) Три су, дакле, празника, а у том броју није празник „тројична дне“; у опште у св. писму старог завета о „тројичном дну“ спомена нема, а то је онда гласна и јасна сведоџба, да „тројичан дан“ није био јудејски празник.

А кад је тако, онда је опет то још гласнија и јаснија сведоџба, да св. апостол Павле није у Јерусалим хитао и хитати могао због народа, који ће онде затећи, те да му казује реч Божју; јер се о „тројичину дну“ народ, бар јеврејски народ, није у Јерусалим скупљао, пошто му ни празник био није.

Кад празник „тројичан дан“ није био јудејски празник, онда је то морао бити празник — незнабожачки.

Је ли могуће то веровати? Је ли могуће веровати, да су незнабошци имали и празновали „тројичан дан“, т. ј. дан, када се св. Тројица прослављала?! Та о св. Тројици не имањаху тачна и јасна појма ни сами Јудеји, па зар да га имадоше незнабошци, који и не знадоше за Бога живог, Бога истиног, него се клањаху лажним боговима: животињама, небесним телима и разним другим стварима, а који тек једва и слутеше о „Богу непознатоме.“ (Дела 17., 23.)?!

Но да идемо чак тако далеко, да мислимо, па и верујемо, да је празник „тројична дне“ био незнабожачки празник, онда опет настаје питање: је ли само и мислити, а камо ли веровати, да су незнабошци славили свој празник у јудејском граду, у Јерусалиму?! Нису ли они зар могли, па и морали славити свој празник код своје куће у средишту свога народа, где би их се свакако, више скупило и скупити могло, него у удаљеноме Јерусалиму? Истина, да су незнабошци долазили у Јерусалим, да се у храму Соломоновом „Богу моле“; јер се Соломон после освећења њим подигнутога храма између другог и за ово Богу молио: „И странац, који није од твога народа Израилја, него дође из даљне земље имена твога ради, кад дође и помоли се у овом дому, ти чуј с неба, из стана свога, и учини све, за што повиче к теби онај странац, да би познали име твоје сви народи на земљи, и бојали се тебе као народ твој Израил, и да би знали, да је име твоје призвано над овим домом, који сазидах“; (I. Цар. 8., 41—43.); али то беше увек о празнику јудејском. Тако нам св. јеванђелист Јован казује и сведочи, да су „неки Грци дошли на празник, да се моле Богу.“ (12., 20.) Па како „тројичан дан“ не беше празник јудејски, то ни незнабошци нису на празник доћи могли.

Па онда: је ли било нужно, да св. апостол Павле у Јерусалим долази и ту тражи незнабошце, да им казује реч Божју! Та све да је „тројичан дан“ био незнабожачки празник и да су га незнабошци у Јерусалиму славили, ипак св. апостол Павле није ни морао, а баш ни требао доћи на празник у Јерусалим, да ту казује незнабошцима реч Божју из ова три узрока: 1) што ако „тројичан дан“ и беше незнабожачки празник, али то беше, свакако, празник само једног незнабожачког племена, јер разна незнабожачка племена имањаху разне богове, те разне и празнике; а кад то беше празник само једног незнабожачког племена, онда у Јерусалиму о празнику томе и није било много народа; свакако је у Јерусалиму могло и морало бити много мање народа, него колико је то св. апостол Павле могао наћи у њиховој домовини, будући је, без сумње, више народа дома остало, него што је у Јерусалим на празник отишло; сам св. апостол Павле вели, да му се у Ефесу „отворила ве-

лика и богата врата, и противника има много“; па за што да оставља та „велика и богата врата“, и те „многе противнике“ и да иде у Јерусалим, где и не зна хоће ли и колико ће народа затећи. — 2) није нужно било, да св. апостол Павле иде о празнику у Јерусалим, да онде незнабошцима казује реч Божју, пошто је у Јерусалиму већ било оних, који би незнабошцима реч Божју казивати могли, и који су — исто тако као и св. апостол Павле — реч Божју казивати морали, па и хтели; кад је св. апостол Павле о „тројичну дну“ дошао у Јерусалим, а он је онде нашао „Јакова и старешине“. (Дела 21., 18.) — 3) св. апостол Павле ради казивања речи Божје није ни смео ићи у Јерусалим, пошто он у Јерусалиму реч Божју успешно казивати могао не би, једно што би многи могли сумњати у истинитост његовог апостолства, јер су га до мало пре знали као жестока гонитеља ученика и последоватеља Христових; а друго и за то, што би му Јудеји у проповеди речи Божје много сметати хтели, више него другим ученицима Христовим, а из освете. што је напустио веру отачку, и примио Хришћанство. А да је све то тако, чујмо сведоштво самога апостола Павла: „А догоди се, кад се вратих у Јерусалим и мољах се у цркви Богу, да постадох изван себе, и видех га где ми говори: похити, те изиђи из Јерусалима, јер не ће примити сведочанства твога за мене. И ја рекох: Господе! сами знаду, да сам ја метао у тамнице и био по зборницама оне, који те верују... И рече ми: иди; јер ћу ја далеко да те пошаљем у незнабошце.“ (Дела, 22., 17—21.) А бојећи се освете Јудејске и говорише и молише ученици св. апостола Павла, „да не иде горе у Јерусалим“ (21., 4. и 12.). И кад је дошао св. апостол Павле у Јерусалим неки „Јудеји, што бијаху из Азије, побунеше сав народ, и метнуше руке на њ“ (27.)

Кад се све наведено у обзир узме, онда се јасно види, и смело и тврдо закључити може, да св. апостол Павле није о „празнику тројична дне“ ишао и ићи могао у Јерусалим, да онде искомљеном народу казује реч Божију.

А сад да видимо и чујемо, чији је и каква је то „празник“ био тај „тројичан дан“.

(Наставиће се).

Четврти међународни старокатолички конгрес.

(Свршетак)

Одговор Петроградске Комисије у немачком преводу предао сам председнику Ротердамске комисије, немачком епископу Веберу, 2. септембра, у присуству швајцарског епископа Херцога у Hôtel Metrople у Бечу, где оба епископа имађаху свој стан за време конгреса.

8. септембра 1897. П. И. Јаношев.

Одговор Петроградске Комисије на „Мишљење“ Ротердамске Комисије у питању о сједињењу Старокатолика с православном црквом.

I. O Filioque

1.) Ротердамска комисија није изрекла своје мишљење о битној тачци учења православне цркве о Св. Тројици. С тога очекујемо афирмативан одговор, да ли Старокатолици примају ово догматичко учење о Св. Тројици православне источне цркве:

Верујемо, да је Отац узрок Сина и Духа: Сина кроз рођење, а Духа Светога кроз исхођење. Отац рађа Сина и изводи Светога Духа, а Син се рађа од Оца, и Дух Свети исходи од Оца. И такоштујемо једно начело и признајемо Оца јединим узроком Сина и Духа.

2.) С љубављу поздрављајући с учењем православне цркве сагласну изјаву Ротердамске комисије о том, да је Filioque незаконито унето у западни символ, сматрамо као неопходно за сједињење Старокатолика с Православнима, да све старокатоличке опћине уклоне тај незаконити уметак из символа вере и из катихизиса, само ако има опћина, које још до данас то не учинише.

3.) Слажући се са мишљењем Ротердамске комисије, да се човечје размишљање односно божанствене тајне Тројичности природно врти у таквим представама и изразима, који се не могу признати за потпуно zgodне, те да се с тога могу и усавршавати, ми не можемо признати као правилан закључак, који се отуда изводи, да су неправедна сва ограничења, која се стављају око догмата, кога се црква држи. Ми држимо, да се богословска мишљења

или апстрактције, тичале се оне којег му драго догмата, могу допустити и желети само утолико, уколико служе његовом разјашњењу и разумном усвојењу. У противном случају се морају избегавати.

4.) Богословско мишљење о Сину, као о другом Узроку или Саузроку Светога Духа, мора се избегавати стога, што не служи разјашњењу догмата о Светој Тројици; напротив потреса учење о једном начелу (*ἀρχή*) или о једном узроку (*αἰτία*) у Тројичности, — лично својство Оца — усваја, и ако у ограниченем смислу, Сину, да буде тим начелом или узроком, и на тај начин меша до неког степена очинство са синовством. Предлажући, да се избегава таково представљање и изражавање, понављамо четврту ставку, примљену од Бонске конференције 1875. г. на седмој седници, која гласи: „одбацујемо свако представљање и сваки начин изражавања, у ком би се налазило примање два начела (Principien, *ἀρχαί*) или узрока (*αἰτίαι*) у Тројичности.“ (Bericht über die vom 10. bis 16. August 1875 zu Bonn gehaltenen Unions-Conferenzen, vom Dr. Reusch, Bonn 1875. S. 81).

5.) С тим наиме ограничењем ми и остављамо богословском размишљању, да односи назоре о просијању Светога Духа кроз Сина, на које наилазимо код св. отаца и учитеља, и на вечни живот Божанства, не истоветујући при том појмове: *ἐκκλησις, φανέρωσις* etc. с појмом добијања бића — *ὑπαρξις*, које се код св. отаца и учитеља не ставља у зависност од Сина, него од Оца, него само примајући учење Откривења о вечности Троичког живота и о предодређењу од вечности створења света и економији спасења при суделовању три Лица Пресвете Тројице.

II. О св. Евхаристији.

Предлажемо, да се прими ово учење православне источне цркве о св. Евхаристији:

1.) Хлеб и вино у св. Евхаристији по освећењу прелазу се, непостижним за нас начином, у Тело и Крв Господњу истинито, право и битно (*vere, realiter et substantialiter*).

2.) Стога верујемо, да причасници примају под видом хлеба и вина истинито Тело и истиниту Крв Господа нашега Исуса Христа, и при том правим и тварним начином, тако да Пречисто Тело и Крв Господња улазе у уста и утробе причасника како благочестивих, тако и нечастивих, правима на спасење, а последњима на осуду.

3.) Ма да у једно и исто време бива много свештенодејстава на свету, али нису многа Тела Христова, него једно Тело Његово и једна Крв пребива у свима појединим црквама верних. И то не стога, што тело Господње, које се налази на небесима, силази на жртвенике, него стога, што хлеб предложења, спреман посебно у свима црквама, и кроз освећење претворен и пресуштаствљен постаје једно и исто с Телом, које је на небесима (Посл. Источ. Патр. чл. 17.)

4.) Исповедамо, да је св. Евхаристија жртва истинита милостива, која се приноси за грехе свих у вери живих и умрлих.

III. Учење о седам васељенских сабора.

Ми никако не мешамо символске књиге с учевним руководством, али при свем том живо желимо, да се у учевним руководством Старокатолика без изнимке излаже учење седам васељенских сабора као јасан доказ тога, да они примају не само број сабора, него и само њихово учење.

IV. О посвећењу холандских старокатоличких епископа.

Ми потпуно схваћамо сву тешкоћу, у какву је била постављена током историјских догађаја холандска црква почетком XVIII. века, принуђена, да ради установљења своје јерархије прибегне каноничким неправилностима. Али узимајући у обзир, да је Утрехтска јерархија добила свој почетак од епископа под забраном, а по том и одлученог, и руководећи се канонима васељенске цркве, и на даље тврдимо, да је ова јерархија канонички неправилна а исто је тако неправилна и старокатоличка јерархија, која је постала из ње, и да се питање о њеној истинитости и признању њеном за закониту може решити само гла-

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

WWW.UNILIB.RS

сом цркве, када се Старокатолици обратe њој с исповедањем своје вере и с изјавом својих искрених жеља, да буду примљени у заједницу и опћење с њоме.

V. Литургија.

Пошто је Ротердамска комисија изјавила, да Старокатолици догматички или принципијелно немају ништа рећи против жеља руске комисије, то ми сад можемо само изразити жељу, да се та изјава што је могуће пре оствари у реалности.

Антоније,

архиепископ Филандски с. р.

С руског превео

М. В. Ј.

Један прилог за животопис Герасима Радосављевића.

Високопречасни господин прота Димитрије Руварац приопћио је био у „Гласу Истине“ од године 1889. у бр. 21—24. и од год. 1890. у бр. 3—4. чланак под натписом: „Старине и прилози за црквену историју и црквени живот српскога народа“, те је у истом чланку под II саопћио списак рукоположених свештеника и ђакона у пакрачкој епархији од 1743—1754., и у том списку под бр 31. наводи се *Герасим Радосављевић*, родом из Кобаша, пострижник обитељи хоповске, стар 25 година, рукоположен за свештеника 21. новембра 1747. у Пакрацу у светотроичком храму. Том пак приликом исправља г. Руварац писца чланка „Пакрачки епископи“ (*Narodne Novine* од 1889. бр. 92), који истога у том чланку назива: Герасим *Радосав*, и за којег вели, да је био егзарх пакрачкога епископа Софронија Јовановића, а г. Руварац вели, да се исти звао: *Радосављевић*.

Госп. Дим. Руварац имаће право; јер ево још неких доказа — осим од њега тамо наведених — за његову тврдњу. У протоколу умрлих манастира Хопова под бр. 29., као на даље и у протоколу манастира Шишатовца у години 1771. уписан је исти у оба протокола под именом: *Герасим Радосављевић*. Из онога записа под бр. 31. тога списка види се где је рођен, кад, где се постригао и кад је постао јеромонах; а из речи пак г. Руварца видимо, да је „постављен доцније митрополитским егзархом.“

Из записа протокола хоповског и шишатовачког могу овде навести још неке податке за животопис Герасима Радосављевића.

Протокол тај хоповски — као и шишатовачки и уопће сви такви манастирски протоколи, што су се почели водити г. 1753. по налогу митрополита Ненадовића — дели се на два дела, у првом су уврштени пострижници манастира Хопова и накнадно су уведени из другог којег протокола, и тај протокол, што се почео водити 1753., неки пострижници већ од год. 1706. па на даље; а у другом делу протокола уписани су умрли и ту почиње годином 1748.

Исти Герасим Радосављевић био је пострижник манастира Хопова, па за чудо није уврштен у броју пострижника хоповских

Из тих записа протокола хоповског и шишатовачког имамо ове податке за животопис Герасима Радосављевића. Беше родом из Славоније из села Кобаша. Служио је при епископу славонском Никифору Стефановићу (1722 до 1743), и беше питомец његов; а по смрти владичиној беше код наследника му епископа Софронија Јовановића (1743—1757.) егзархом његовим у Осеку. По смрти епископа Софронија Јовановића беше у истој тој служби егзаршкој код архиепископа и митрополита Павла Ненадовића (1749—1768.) и то у Осеку; а по смрти пак Ненадовићевој беше неко време у истој тој служби егзаршкој и код митрополита Јована Ђорђевића (1769—1773.). Год. 1770. априла 1. на велики четвртак произведе га митрополит Ђорђевић за архимандрита манастира Хопова. Год. 1771. пошаље га митрополит Ђорђевић по сремској епархији — по протоколу шишатовачком — да побира приход митрополитски, а по протоколу пак хоповском „послатъ бысть отъ Архиепископа по сремској епархији нѣкую наредбу по указу царскомъ съ ѿднимъ солтабиромъ чинити.“ На томе путу, разболео се у селу Шуљму од пришта у грлу, сврне у манастир Шишатовца, где се одмах први дан по доласку му исповеди и причести светих тајни од тадашњег архимандрита истога манастира Поповића, те пошто „фелчери никоимъ образомъ помоћи не могли ему, и тако 4 дни великомъ муком 24 сата немъ био мучио се“ — пресели се из овога у вечити живот 5. марта 1771. у 50 години живота свога и би

WWW.UNIL
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

сахрањен у манастиру Шишатовцу у капели св. апостола Петра и Павла, што се налази у гробљу манастирском.

При опелу и спроводу његову учествоваше многобројан народ и велики број свештенства објеза реда, те се поименце од свештенства спомињу: архиепископски придворни: *Јован Јовановић* протосинђел и *Данило Богдановић* егзарх; на даље од манастира Гргетега два брата, од манастира Врдника *Стиридон* игуман са једним братом, од манастира Јаска игуман *Теодосије*, од манастира Бешенова два брата, од манастира Привине Главе *Данило* игуман, *Јосиф* протопрезвитер шидски, *Марко* протопрезвитер нештински, свештенства манастирског и из околних села педесет два; у паради 24 свештеника и 4 ђаконa, а на челу им архимандрит шишатовачки Вићентије Поповић.

Од фамилије имађаше рођеног брата Николу оберлајтнанта у регменти Палфиној.

На самрти наредио је био, да се у Шишатовцу сахрани и „успомену писатися 100 форинти; а манастиру пак Хопову, по стрицу своје, оставља књиге и „одђание“ за спомен

Приопћио **Митрофан Шевич**
архимандрит хоповски.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(Св. Архијерејски Синод). Седницама св. Архијерејског Синода, које су држане прошле недеље, а довршене у среду, присуствовала су сва господа високопреосвештени епископи, под председништвом Његове Светости, преузвишеног господина патријарха *Георгија*. Св. Синод обавио је избор епископа обудовљеној дијецези Будимској, и свршио више важних послова, који се тичу црквених и црквено-просветних потреба наших.

(Школоки Савет) сазван је у седнице за 9. (21) децембар о. г.

(Саборски Одбор) сазван је у седнице за 11. (23.) децембар о. г.

(За протопрезвитера) Пашчанског изабран је г. *Сава Касановић* конзисторијални бележник у Пашком. На дан св. Арханђела о. г. благоизволео га је произвести на степен протопрезвитера високопреосвештени господин епископ Дијецезан *Михаило Грујић*.

(Нежењен свештеник.) Професор Богословије г. *Милутин Јакшић*, о чијем рукоположењу јављамо у званичном делу, примио је свештенички чин без претходног ступања у брак. Г. Јакшић је трећи код нас пример неженатог свештеника. Год. 1887. рукоположени су за свештенике нежењени: данашњи високопреосвештени господин епископ Горњо-Карловачки *Михаило* и окружни протопрезвитер Пашчански г. *Сава Касановић*.

(Григорије Николић) искушеник манастира Хопова и свршени питомац монашке школе у манастиру Хопову, који је пре ступања у први разред монашке школе 1893—4. шк. године претходно свршио четири разреда основних школа у Иригу и по том провео шест година као манастирски ђак у ман. Хопову, ступио је у иетом манастиру у недељу 23. новембра (5. дек.) о. г. у монашки чин, те га је по претходно добивеној дозволи и архинастирском благослову Његове Светости преузвишеног господина *Георгија Бранковића*, православног архиепископа карловачког, митрополита и патријарха српског, иетога дана на светој божанственој литургији постригао у чин мале схиме високопречасни господин архимандрит хоповски Митрофан Шевич, под монашким именом *Георгије*. Нови монах Георгије већ је трећи, који је замонашен од осморице свршених питомаца 1896—7. шк. год. новоотворене монашке школе у манастиру Хопову. — њ.

(Прелазак у св. Православље) Из Чепина нам јављају: да је на дан св. Арханђела, баш на храмовни тамо дан, прешла у св. Православље, из римокатоличке вероисповести, девојка Варвара Раух. За кратко време ово је четврти прелаз у Чепину из римокатоличке у православу вероисповест.

(Бугари би хтели Хиландар.) Жички епископ Сава посетио је 13. новембра о. г. манастир српски Хиландар на Светој Гори, те упутио тамошње братство, да има живети и равнати се по правилнику св. Саве. Калуђери — Бугари, који су неком узурпацијом заузели Хиландар, дрско одговоре епископу Сави, да је Хиландар бугарски манастир те по томе, да ни епископ Сава, нити Срби немају никаквог права располагања у том манастиру; шта више упуте епископа Саву, да се уклони из Хиландара. Овај је све то јавио Њег. Високопреосвештенству митрополиту Србије господину Михаилу и замолио га за даља упутства; која још нису позната. Но међутим су бугарски калуђери у Хиландару пошли и даље у намери својој, да Хиландар сасвим бугаризују и себи присвоје. Позваше наиме бугарског кнеза Фердинанда, да дође у Хиландар и од њих га прими у бугар-

ску властитоет. Чувши то краљ Србије Александар I. позвао је одмах бугарског дипломатског посланика у Београду Георгијева и изјавио му: да би походу кнежеву у Хиландар сматрао особном увредом против себе. — После ове Краљеве изјаве, кнез бугарски неће походити Хиландар, а сигурно ће се и тамошњим узурпаторима бугарским обратити ружави.

ПОЗИВ

на конституирајућу главну скупштину акционара
„СРПСКЕ ДЕОНИЧАРСКЕ ШТАМПАРИЈЕ
У ЗАГРЕБУ“

која ће се одржати

дана 24. (26.) децембра 1897. год.

у Загребу, у Гранд-хотелу. Илица у 10 с. пре подне.

Дневни ред:

1. Избор тројице акционара за прегледање рачуна и констатирање да је основна главница од 50.000 фор. уплаћена.
2. Установљење друштвених правила.
3. Закључак о конституисању друштва.
4. Подјелење разрешнице оснивачком одбору.
5. Избор управног и надзорног одбора.
6. Закључак о куповини и преузимању „Српске штампарије у Загребу“, њезином накнадништву и осталим пословима.

Загреб, 20. нов. (2. дец.) 1897.

Оснивачки Одбор.

П. н. господину

ЛУДВИКУ ТАУШУ

хришћанско позлатарски атеље за срп. прав. цркв. уметност
у Новоме Саду.

Потписани наредио је код Вас једну школеку Заставу (барјак) од тешке бјеле лионске свиле, који је успомени пок. Лазара В. Трифковића трговца из Прњавора намјењен, а од Срба православних грађана, свештенства и тежака, нашој српској школи приложен.

Исти је барјак тако лјепо израђен, да нас је његова љепота чисто задивила. Иконе св. Саве и св. Ђирила и Методија, израђене су на њему по чисто православном типу; а особито на широкој српској тробојници извезена златом 104 слова ремек су дјело израде, те се дичити можете, да сте такав умјетник и вјештак у овом послу, што Вам све на част као стручњаку служити може.

Ради тога, што сте подиуно све приложнике са израдом реченог барјака задовољили, налазим се побуђеним Вама овим изрећи најтоплију захвалност и признање.

За приређивачки одбор
У Прњавору 30. Септембра 1897.

Председник:

Л. Ј. ОПАЧИЋ свештеник
администр. протопрезвитерата.

Јавна захвалност

Приликом смрти мога незаборављеног супруга

Јована Лазаревића

указано ми је, из места и са стране, и усмено и писмено, толико милостивог и пријатељског саучешћа у мојој тешкој жалости, да се у велико побуђеном осећам, да јавно дадем израза својој дубокој захвалности и смерном признању.

Пре свега одајам тронутим срцем и благодарном душом, уз скромно целивање свете архинастирске деснице своју најдубљу захвалност Његовој Светости, преузвишеном господину патријарху и митрополиту **Георгију Бранковићу**, који је милостиво снисходио предложити високославног Патронату српске вел. гимназије Карловачке, да ми високоности Патронат писмено изрази саучешће приликом смрти мога незаборављеног супруга, као куратора исте велике гимназије.

Захваљујем од свег срца високопречасној господи протојерејима: *Јовану Вучковићу* ректору богословије, *Василију Константиновићу* гимн. патрону, *Јовану Јеремићу* уреднику „Срп. Сиона.“ пречасној г. г. јерејима: *Димитрију Бранковићу* синђелу, *Георгију Поповићу* надлежном пароху, *Јовану Живковићу* проф. богословије, *Стевану Јовићу*, *Петру Маширевићу* гимн. катихети и г. јерођакону: *Данилу Пантелићу*, који су изволели при тужном свештеносејству опела учествовати и тим својим одликовањем тугу нам блажити.

Захваљујем најтоплије славном професорском збору наше Карловачке гимназије, који је извиле корпоративно са свима својим ученицима, заједно са ученичким ноталним ликом при опелу и пратњи учествовати, а поименце благодарим велеученом г. професору *Светиславу Коларовићу*, који је онако дирљиво и утешну беседу изговорио у саборној цркви над одром покојниковим.

Захваљујем не мање усрдно славном збору гимназијских старатеља, управном одбору Сремско-Карловачке Задруге за међусобно помагање и штедњу, па и осталим месним корпорацијама и појединим овдашњим и грађанима и пријатељима мога незаборављеног супруга, који су изволели, било личним учешћем и ношењем покојника до цркве и до гроба, било писменом изјавом, било метањем венца на одар, било место венца предатком новца месном поглаварству на раздељење међу месну сиротињу — изјавити своју наклоност и љубав према покојнику, те тиме и моју и целе породице тугу ублажити и утехе нам прибавити.

Свима и сваком, који се овом тужном приликом мога незаборављеног супруга сетите, нека је од мене топла и усрдна захвалност.

У Ср. Карловцима 15. (27.) Новембра 1897.

Зорна удова Лазаревић рођ. Свирчевић

у име своје и целе ожалострене породице.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ПРВЕ НАСТАВЕ У ВЕРИ

од Н. Ђ. Вукићевића.

Приређено према одлуци св. Синода од 29. јулија 1897. бр. С. 30. изашло је из штампе, што се овим часном свештенству и господи учитељима до повољног знања ставља.

Панчево, 15. новембра 1897.

Њиџара Браће Јовановића.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Ad бр. Е 1579. II. 79 ex 1897. 214 1—3

С Т Е Ч А Ј.

Према решењу славне епарх. скупштине ново расписује се стечај на место епархијског бележника у Вршцу са годишњом платом од 600 фор. авр.

Молитељи, који треба да имају богословску и правну спрему и да мађарским језиком потпуно владају, нека поднесу своје правилно снабдевене молбе потписаној власти до 20. децембра по старом календару ове године.

Епархијска управа вршачка.

Ad бр. Е. 1579, II, 79 ex 1897. 215 1—3

С Т Е Ч А Ј.

На место епархијског прегледача рачуна са годишњом платом од 600 фор. авр.

У књиговођству потпуно изобдани молитељи нека се пријаве до 20. децембра ове године по старом календару.

Епархијска управа вршачка.

Ad бр. Е. 1579. II. 79 ex 1897. 216 1—3

С Т Е Ч А Ј.

Расписује се стечај на место епархијског одветника у Вршцу са годишњом платом од 300 фор. авр.

Оспособљени одветници нека се пријаве до 20. децембра по старом календару ове године.

Епархијска управа вршачка.

ОГЛАС ДРАЖБЕ. 212 2—2

Дана 4. (16.) децембра т. г. у 9 сахати у јутру издаваће управа манастира Војловице свој рибулов „Тополу“ на 3 или више година на јавној дражби у манастиру.

Лицитациони услови могу се у свако доба код манастирске управе увидети. Пичманлук 10% од извикане цене.

У манастиру Војловици 17. (29.) нов. 1897.

Управа манастира Војловице.

Ad Е. 1368 1. 189. ex 1897. 211 2—3

С Т Е Ч А Ј

На парохију V. разреда у Великом Средишту. Интеркалар траје до 8. (20.) јуна 1898., а рок пријављивању 21. децембра о. г. по ст. к.

Епарх. конзисторија вршачка.

Бр. 472. ex 1897. Ешо. 359.

206 3—3

С Т Е Ч А Ј.

Овим се расписује стечај на учитељско место у срп. нар. вероисповедној мешовитој школи у Кетфељу са следећим беривима: *четири стотине фор.* у готовом, *четири ланца земље* (на коју учитељ порез плаћа) и 3 хвата дрва уз слободан стан са две собе, кујне, подрума, коморе итд.

Комплетовати могу само они, који су с успехом свршили срп. нар. вероисповедну учитељску школу у Сомбору, те који добро владају мађарским језиком.

Прописано провиђене молбенице имају се управити на месни срп. нар. вер. школски одбор у Кетфељу.

Рок стечаја траје од првог уврштења овог огласа у „Срп. Сиону“ *шест недеља*.

Из седнице епарх. школ. одбора држане у Темишвару 5. (17.) новембра 1897. године.

Школски Одбор.

С Т Е Ч А Ј. 207 3—3

На упражњено место учитеља и учитељице при четвороразредној одељеној мушкој и женској школи срп. пр. вероисповедној у Пирошу овим се стечај отвара.

Плата је учитељу и учитељици посебице: 300 фор., за пофторну школу 40 фор., за писаћи прибор 5 фор., за огрев 21 фор., учитељ ужива стан у нарави без подрума, а са пространом баштом, учитељица пак у име станарине 50 фор. За перовођество и са овим скопчане дужности, као са-стављање црквено-школских рачуна и др. имаће изабрани учитељ 30 фор., од укупа 75 нов., од нарастоса 50 нов. где позван буде. Осим тога учитељ ужива 3904[□] ораће земље, на коју све терете сносити има, пошто је пак ова земља решењем овомесне црквене општине, за ову економску годину под закуп издата, то ће изабрани учитељ припадајући му део добијати у месечним оброцима у напред.

Како учитељ тако и учитељица обвезани су школ. уредбом прописане предмете предавати, децу у црквеном појању а учитељица још и у ручном раду обучавати, учитељ пак за десном певницом свагда појати.

Комплетовати могу саме они, који су сомборску учитељску школу са успехом свршили и беспрекорног су моралног владања. Жеља је општине да учитељ буде ожењен учитељицом, што ће се при избору јако у обзир узети, и они имају првенство, те буду ли изабрани, у том случају станарина учитељице од 50 фор. отпада.

Ваљано инструксане молбе, ваља најдуже до 14. децембра 1897. по ст. кал. школском одбору општине пирошке послати.

Из седнице школ. одбора држане у Пирошу 6. новембра 1897. год.

Јован Шијачки
председник.

Бр. Ек. 279. ex 1897.

208 3—3

СТЕЧАЈ

расписује се на парохију II разреда у Тржињу, протопрезвитерата плашчанскога

Интеркалара нема.

Рок пријављивању до 31. децембра о. г. по старом календару.

Из еједнице Епарх. Конзисторије, држане у Плашком, 6. (18.) новембра 1897.

М и х а и л
Епископ.

Ad E. 1605. I. 177. ex 1897.

210 2—3

СТЕЧАЈ

На место систем. парох. помоћника са платом V. разреда у *Ченги*.

Компетенти нека се прописаним начином пријаве до 21. децембра о. г. по ст. кал.

Епарх. конзисторија вршачка.

СТЕЧАЈ

212 2—3

На упражњено учитељско место у Мехали код Темишвара овим се расписује стечај: плата је 500 фор. за писаћи прибор 10 фор., за школеку послугу 24 фор., за повторну школу 40 фор., 6 хвати дрва од којих су 2 хвата за школу, 4 и по ланаца земље и башта ван села, на које учитељ порезу и све општинске трошкове плаћа.

Од великог погребга где буде позван 1 фор., од малог 50 нов., слободан стан у школем здању од 3 собе. кухиње, подрума и шуне.

Изабраном учитељу у дужност спада све по закону прописане предмете предавати, децу у црквеном појању учити, при сваком богослужењу, као и у време поста при пређеосвећеној литургији и часовима певницу држати.

Уз ту плату дужан је ако се оснује певачко друштво као коровођа њим управљати и чланове певању учити, при свакој одборској и скупштинској седници као и у школем одбору перо водити, и црквене рачуне концем године састављати.

Компетовати могу само оспособљени учитељи, и који су и из мађарског језика испит положили.

Молитељи нека се обрате са инструјисаним молбеницама и документима на председништво. Рок стечаја траја ће од првог уврштења шест недеља. Пошто се тражи добар певац то нека извоје молитељи бар један пут доћи и у овдашњој цркви појати, јер ће такови као и они који су вешти музичи имати првенство.

Из одборске седнице срп. правосл. школеке општине држаре 16. (28.) новембра 1897. год. у Мехали.

За перовођу:

Иван Брашован

Сава Игнија

шк. председник.

ДРУГИ ОГЛАСИ.

**ЗВОНЛИВНИЦА И ФАБРИКА
ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА
АНТОНА НОВОТНИЈА
У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ**

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене знаћена и много пута одликована

патентирана са отвореним одушкама провиђена звона,

која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако, да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

52 15—

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миленаарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленаарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима,